

ÚVOD

Vzdělanost mi vždy připomínala velmi starý strom. Každá větev, která toho roku vyroste, vděčí za svou existenci kmeni který ji nese a dává jí sílu. Tak i naše vzdělanost stojí na vzdělanosti našich předků, na jejich „zádech“. My jsme ji nevymysleli, jenom jsme si ji osvojili a dále ji rozšiřujeme. Vše je propojené a navazuje na sebe. Jsme jenom článkem „řetězu“ který spojuje lidi a věky.

Toto téma bylo pro mne vždy velkou a ne zcela jasnou otázkou. To byl také důvod, proč jsem si je vybral. Zvolil jsem si ji proto, abych se mohl více dozvědět o vývoji vzdělanosti v Evropě a Českých zemích od počátku středověku do r. 1945. Také mne zajímalo, jak v kontextu celoevropského dění vznikala a rozvíjela se místní škola v Jehnicích.

Ve školních učebnicích je středověk často popisován jako doba temna, kdy lidé vzdělání příliš nepožadovali a raději se věnovali čistě praktickým činnostem. Písemné záznamy se prováděly zejména na pergamen, který byl drahý a tak si většina populace nemohla knihy ani pořídit. Jde samozřejmě o zjednodušený pohled a právě účelem této práce je nabídnout pravdivější a komplexnější pohled na tuto dobu.

Cílem práce je přiblížit dobu po zániku Západořímské říše, zakládání prvních středisek vzdělanosti a jejich rozvoj v Evropě, až po vznik universit. Dále pojednat tento proces též pro území českých zemí od dob Velkomoravské říše, přes zavedení povinné školní docházky v roce 1774 až do poloviny 20. století. Na příkladu obecné školy Jehnice ukázat vývoj školy od jejího založení až po nedávnou minulost. V práci také přiblížit postavení učitelů i žáků v různých dobách, jakož i zákony a nařízení týkající se školství. Konkrétní fakta oživit autentickými záznamy konkrétních osob a jejich názorů na dané téma.

Základem práce je vyhledávání a zmapování historických pramenů, opatření odborné literatury a její doplnění z elektronických zdrojů. Několikrát jsem navštívil AMB, kde jsem prostudoval dokumenty ze sledovaného období a související se vznikem a rozvojem školy v Jehnicích. Také jsem navštívil městské museum Bystřice nad Perštejnem s trvalou výstavou Stará škola. Vedoucí muzea PhDr. Vladimír Cisár mi zpřístupnil originály učebnic, z nichž se v době zakládání obecných škol vyučovalo a sdělil mi mnoho cenných odborných informací. Také ředitel ZŠ a MŠ v Jehnicích Mgr. Petr Kotyza a zástupkyně ředitele paní PaedDr. Alena Zaplatílková mi zapůjčili knihy, historická vysvědčení a další materiály (fotografie a

vzpomínky pamětníků) spojené se založením školy a jejím rozvojem. Další podklady mi poskytl starosta Jehnic pan Václav Šicha a bývalá ředitelka školy paní Jana Rašovská, která mi též předala několik záznamů pamětníků popisovaných událostí.

Práci jsem časově rozvrhl tak, abych do konce června zajistil odbornou literaturu spolu s dalšími potřebné podklady a prostudoval kapitoly související se zadaným tématem. V období 06 až 08.2016 jsem napsal kapitoly související se vzdělaností v Evropě a v období 09 až 12.2016 jsem napsal zbývající část práce. Od října probíhaly pravidelné konzultace s vedoucím práce a její úpravy dle potřeby, vytištění a nahrání do IS MU.

Práce je rozčleněna do pěti kapitol, které se zabývají jednotlivými tématy. Kapitola 1 se zabývá vzdělaností ve středověku v Evropě. Vykládá jednotlivé druhy škol, popisuje Karolinskou renesanci a osvětluje zrození a rozvoj nejstarších univerzit. Kapitola 2 pojednává o počátcích školství na našem území od Velkomoravské říše, přes založení Karlovy Univerzity až po přínos Jana Amose Komenského. Třetí kapitola popisuje rozvoj školství na našem území od zavedení povinné školní docházky až po vznik Československa v roce 1918. Další kapitola na ni navazuje a ozřejmuje vývoj školství v ČSR od jejího vzniku až do r. 1945. Poslední kapitola se zabývá založením a rozvojem školy v Jehnicích.

Bakalářskou práci a poznatky v ní obsažené chci využít později při výuce dějepisu. Jeden výtisk jsem slíbil řediteli ZŠ Jehnice jako poděkování za zapůjčení historických materiálů z archivu školy. Též počítám se zveřejněním na internetu.